

HAYVANSAL GÜDÜLERİN TÜKETİM DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN BİR İNCELEME

Prof. Dr. Dursun Bingöl
Doç. Dr. Hasan TUTAR
Doç. Dr. Mehmet ALTINÖZ
Öğr. Gör. Demet ÇAKIROĞLU

İnsanların kişilikleri farklı katmanlardan oluşmaktadır ve kişiliğin katmanlarını bedensel özellikler ve bu özelliklerden doğan nitelikler oluşturur. Söz konusu niteliklerin somut (fizyolojik) yönü onun bedensel yanını oluştururken, soyut yönü ruhsal/psikolojik yapısını oluşturur. Zekâ, zihinsel yetenekler, muhakeme gücü gibi vasıflar ise söz konusu soyut yönün ortaya çıkardığı niteliklerdir. İnsan kişiliğinin diğer katmanında ise bireyin yaşam gereksinmelerini karşılamaya yönelik güdeleri ve dürtüleri vardır. İnsanın güdeleri ve dürtüleri onun yaşamını sürdürmesi için karşılamak durumunda kaldığı ihtiyaçlarının türünü ve şiddetini belirler. İç ve dış uyarımlara bağlı olarak bireyin kişiliğinin bir yönü onun mizacını şekillendirirken bireyin mizacı ise konumuz itibarıyla insanın tüketim alışkanlıkları üzerinde etkili olur. Bireyin mizacı ve kısa süreli değişimlere ortaya çıkan ruh halinin sonucunda oluşan benliği kişinin iç ve dış çevresiyle etkileşiminin kişiliğe özgü özellikleri ortaya çıkarır. Kişiliğin dışarıya yansıyan ve başkaları tarafından algılanabilen tüketim alışkanlıkları güdü ve dürtülerinin etkisiyle oluşan benlik yapısı tarafından belirlendiği kabul edilir.

Bu çalışmanın temel amacı **George A. Akerlof** ve **Robert J. Shiller** tarafından yazılan ve yaşanan ekonomik krizlerin arkasındaki asıl neden olarak gördükleri *Animal Spirits, Hayvansal Ruh Hali veya Hayvansal Güdüler*'in rolünü ampirik olarak test etmektir. Yazarların birey-sistem ve “davranışsal iktisat” açısından ele aldıkları kuramsal çalışmayı, kişisel özellikler bakımından ve ampirik olarak test etmek, çalışmanın temel amacıdır. Çalışma, insanın tüketim alışkanlıklarının onun karakterine veya benliğine dönüşmesine dikkat çekmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu çalışmada hayvansal güdülerin ve söz konusu güdülerin yönlendirdiği alışkanlıklardan biri olan tüketim alışkanlıkları eğitim, yaş, cinsiyet gibi değişkenler bakımından karşılaştırmalı olarak analiz edilerek çeşitli yorumlarda bulunulacaktır.

Anahtar Kavramlar: benlik, hayvansal güdü, tüketim, ekonomi, kriz

Jel kodu: A, D

· Sakarya Üniversitesi, htutar@sakarya.edu.tr
· Hacettepe Üniversitesi, maltinoz@hacettepe.edu.tr
· Hacettepe Üniversitesi, demet.cakiroglu@hacettepe.edu.tr

EFFECTS OF ANIMAL INSTINCTS ON CONSUMER BEHAVIOUR: A STUDY FROM THE PERSPECTIVE OF PERSONALITY TRAITS

Human personalities are formed by various layers, which are in turn formed by physical properties and qualities that arise from these properties. The concrete (physiological) aspects of these qualities form the physical side while the abstract aspects form the psychological side. Intelligence, mental abilities, and reasoning are characteristics stemming from the abstract aspect. On the other layer of human personality are instincts that are designed to meet an individual's survival needs. These instincts determine the nature and volume of a human's needs for survival. Depending on internal and external stimuli, part of an individual's personality moulds their character, which exerts an influence on their consumption habits. The character of an individual, along with their moods that depend on short-term changes, gives rise to the nature of their relations with their internal and external circles. Consumption habits, which reflect the character and can be perceived by others, are thought to be shaped by the nature of an individual's self under the influence of their instincts.

The main objective of this study is to empirically test the role of *Animal Spirits*, which are claimed by the authors George A. Akerlof and Robert J. Shiller to underlie the current economic crises. The present study aims to personally and empirically test the authors' theoretical study conducted from the perspectives of individual-system and behavioural economics. The study is significant in that it draws attention to humans' consumption habits turning into their characters and selves. Animal instincts and consumption habits driven by these instincts are also comparatively analysed according to such variables as education, age, and gender, with the findings presented and debated.

Keywords: self, animal instinct, consumption, economics, crisis

Jel code: A, D